LATIN CLASSICS

BELONGING TO

THE COURSE OF STUDY

IN

HARVARD UNIVERSITY.

M. ACCIUS PLAUTUS

CAPTIVI.

M. ACCII PLAUTI

CAPTIVI.

I. U. S. P.

CANTABRIGIÆ:

SUMPTIBUS HILLIARD ET BROWN,

UNIVERSITATIS BIBLIOPOLARUM.

M DCCC XXXII.

[THE present edition of "The Captives"
s been prepared for the use of Harvard
e care being taken to retain whatever is
age of this writer.]

CAPTEIVEI.

DRAMATIS PERSONÆ.

HEGIO, Ætolus, prædives, liberorum quidem amantissimus, nec improbus cætera, lepidusque, qui ipsis parasitarum jocis scurrilibus senex adhuc delectatur, servorum vero injurias gravius æquo habet.

PHILOPOLEMUS, Hegionis filius major, ab Eleis bello captus, Ergasili rex: bene libenter victitat, et lauta convivia sumtuose facit; sed animum ostendit bene merenti gratissimum.

PHILOCRATES, Eleus nobilis divesque, promissa fidelissime servat, et bene meritis gratias referre properat.

TYNDARUS, Hegionis filius minor. Pægnio nomen erat, quum quadrimus surriperetur, servo autem indebatur nomen Tyndari. Peculiaris servus Philocrati datus, serviebat liberaliter, herique pro capite caput suum periculis offerebat maximis. At idem tamen, ut Hegionis filius agnitus est, nihil habet prius quam ut Stalagmum atrociter ulciscatur.

ARISTOPHONTES, Eleus captivus, homo stolidus, et, ut solent stolidi, pertinax.

Puer Hegionis, cellarius ejus esse videtur.

Colaphus, *Cordalio*, *Cordax* } Lorarii.

ERGASILUS, parasitus, insaturabile abdomen, cui *uni videtur* natus, cujusque gratia ridiculus esse *plagasque* pati volupe ei est.

DRAMATIS PERSONÆ.

GMUS, servus, natione Siculus, mala mens, us animus. Ab Hegione domino fugitivus, orem simul filium ejus quadrimum surripit, Elideque vendit. Viginti fere post annos a ore Hegionis filio in Elide agnitus, ad Heem retrahitur.

ARGUMENTUM PRISCIANI.

C aptus est in pugna Hegionis filius.
A lium quadrimum fugiens servus vendidit.
P ater captivos commercatur Alios,
T antum studens, uti natum recuperet:
E t in ibus emit olim amissum filium.
I s, suo cum domino veste versa ac nomine,
V t amittatur, fecit: ipsus plectitur.
E t is reduxit captum et fugitivum simul,
I ndicio cujus alium agnoscit filium.

ARGUMENTUM.

Hegio, Ætolus, duos habet filios, quorum minor, quadrimulus, a servo fugitivo surripitur, nec, quid factum ei sit, multos per annos investigare senex potest, major autem in bello ab Eleis capitur. Quod vero Ætoli quoque multos ceperant Eleos, commercatur Hegio complures, sperans, in eo se numero aliquem, quocum mutare filium queat, esse reperturum. Nec spes eum fallit. Philocrates captivus, summo in Elide loco natus, lætus ad conditionem accedit, sed, quo citius servitio liberetur, vestem nomenque clam cum Tyndaro servo suo, simul capto emtoque, commutat, persuadetque Hegioni, ut ad filium ejus reducendum in Elidem dimittatur. Interea autem cognoscit Hegio ex alio, quem emerat, captivo imprudente, deceptum se esse, Tyndarumque statim, misere vinctum, in lapicidinas mittit. Non moratur autem Philocrates; opinione celerius redit cum Hegionis filio liberato, et adducit simul ab eo in Elide agnitum servum Stalagmum, qui quadrimum surripuerat: quo facto palam fit, Tyndarum ipsum esse istum quadrimum *olim surreptum,* cui vincula statim a patre læto ademta *Stalagmo* aptantur, iis digniori.

[redacted] a si excipias ambigue dicta, vere gloriatum reperi-
[redacted] m, ad pudicos mores factam hanc fabulam esse;
[redacted] ue elegantissimo dictionis genere commendari,
[redacted] iri docti consentiunt. Unum vero monendum
[redacted] cenam, quæ in omnibus editionibus actus quarti
[redacted] r quarta, resecandam ab hoc actu quintoque actui
[redacted] lam esse primam. Ut uno die Philocrates ex
[redacted] oficisceretur in Elidem, atque, ut eodem die, cum
[redacted] mo redemto, ante cœnæ tempus reverteretur, id
[redacted] icet ipsas eum adscendisse credas Jovis quadrigas,
[redacted] n nullo modo potuit. Quo autem tempore Erga-
[redacted] . III. Sc. I. v. 36. ibat ad portum, unde, si ad
[redacted] cœnam invitatus a nemine esset, ad cœnam redi-
[redacted] m, ad quam ab Hegione Act. I. Sc. II. erat vo-
[redacted] quidem tempore Tyndari fraus nondum erat dete-
[redacted] uum rediret a portu Act. IV. Sc. II. v. 89. nuntiat
[redacted] sqq. ibi se Philopolemum cum Philocrate vidisse
[redacted] et satis adhuc diei supererat, loco cœnæ asperæ,
[redacted] ppipare parandi v. 114. Sc. III. et, quæ putatur IV.
[redacted] erte dies interjectos fuisse oportet inter discessum
[redacted] ue Philocratis. Quodsi vero, ut Jupiter in Amphi-
[redacted]

PROLOGUS.

Hos quos videtis stare hic capteivos duos,
Illi qui adstant, hi stant ambo, non sedent.
Vos vos mihi testes estis, me verum loqui.
Senex, qui hic habitat, Hegio, est hujus pater.
Sed, is quo pacto serviat suo sibi patri,
Id ego hic apud vos proloquar, si operam datis.
Seni huic fuerunt filii nati duo:
Alterum quadrimum puerum servos surpuit,
Eumque, hinc profugiens, vendidit in Alide
Hujusce patri: jam hoc tenetis? Optumum est.
Negat, hercle, ille ultimus. Accedito!
Si non, ubi sedeas, locus est, est, ubi ambules,
Quando histrionem cogis mendicarier.
Ego me, tua causa, ne erres, non rupturus sum.
Vos, qui potestis ope vostra censerier,
Accipite reliquom: alieno uti nihil moror.
Fugitivos ille, ut dixeram ante, hujus patri,
Domo quem profugiens dominum abstulerat, vendidit.
Hic, postquam hunc emit, dedit eum huic gnato suo
Peculiarem, quia quasi una ætas erat.
Hic nunc domi servit suo patri; nec scit pater.
Enimvero Dii nos, quasi pilas, homines habent.
Rationem habetis, quomodo unum amiserit.
Postquam belligerant Ætoli cum Aliis,
Ut fit in bello, capitur alter filius:
Medicus Menarchus emit ibidem in Alide.
Cœpit capteivos commercari hic Alios,
Si quem reperire posset, quo mutet suum
Illum capteivom. Hunc suum esse nescit, qui domi est.
Et, quoniam heri inde audivit, de summo loco
Summoque genere captum esse equitem Alium,
Nil pretio parsit, filio dum parceret:
Reconciliare ut facilius posset domum,
Emit hosce de præda ambos de quæstoribus.

ACTUS I. SCEN

HEGIO. LORARIUS. ERG

Heg. Advorte animum sis tu: isto
Here quos emi de præda, de quæsto
His indito catenas singularias;
Istas majores, quibus sunt vincti, der
Sinito ambulare, si foris, si intus vol
Sed uti asserventur magna diligenti
Liber capteivos avis feræ consimilis
Semel fugiendi si data est occasio,
Satis est: nunquam postilla possis p

Lor. Omnes profecto liberi lubent
Sumus, quam servimus.

Heg. Non vide

Lor. Si non est quod dem, men
pedes?

Heg. Si dederis, erit extemplo mi

Lor. Avis me feræ consimilem fa

Heg. Ita ut dicis: nam, si faxis, te
Sed satis verborum est. Cura, quæ
Ego ibo ad fratrem, ad alios capteiv

Macesco, consenesco, et tabesco miser.
Ossa atque pellis sum [misera] macritudine.
Neque unquam quidquam me juvat, quod edo domi:
Foris aliquantillum etiam quod gusto, id beat.
Heg. Ergasile, salve.
Erg. Dii te bene ament, Hegio.
Heg. Ne fle.
Erg. Egone illum non fleam? egone non defleam
Talem adolescentem?
Heg. Semper sensi, filio
Meo te esse amicum, et illum intellexi tibi.
Erg. Tum denique homines nostra intelligimus bona,
Quom, quæ in potestate habuimus, ea amisimus.
Ego, postquam gnatus tuus potitu'st hostium,
Expertus, quanti fuerit, nunc desidero.
Heg. Alienus quom ejus incommodum tam ægre feras,
Quid me patrem par facere est, quoi ille est unicus?
Erg. Alienus ego? alienus ille? ha, Hegio!
Nunquam istuc dixis, neque animum induxis tuum.
Tibi ille unicu'st; mihi, etiam unico magis unicus.
Heg. Laudo, malum quom amici tuum ducis malum.
Nunc habe bonum animum.
Erg. Eheu!
Heg. Huic illud dolet,
Quia nunc remissus est edendi exercitus.
Nullumne interea nactu's, qui posset tibi
Remissum, quem duxti, imperare exercitum?
Erg. Quid credis? fugitant omnes hanc provinciam,
Quoi obtigerat, postquam captu'st Philopolemus tuus.
Heg. Non, pol, mirandum est, fugitare hanc provinciam.
Multis et multigeneribus opus est tibi
Militibus. Primum dum opus est Pistoriensibus:
Eorum sunt genera aliquot Pistoriensium.
Opus Paniceis, opus Placentinis quoque,
Opus Turdetanis, opus est Ficedulensibus:
Jam *maritumi omnes* milites opus sunt tibi.

'ognatum genere su..., ..
oc illum me mutare, confido fore.
Erg. Ita Dii Deæque faxint!
Heg. Sed nur
ocatu's ad cœnam?
Erg. Nusquam equidem
ed quid tu id quæris?
Heg. Quia mihi natal
'ropterea te vocarier ad cœnam volo.
Erg. Facete dictum.
Heg. Sed si pauxillo
Contentus esse.
Erg. Ne perpauxillum mo
Nam istoc me assiduo victu delecto dor
Heg. Age sis, rogo.
Erg. Emtum, nisi qui melior
Quæ mihi atque amicis placeat conditi
Quasi fundum vendens, meis me addic
Heg. Profundum vendis tu quidem,
mihi;
Sed si venturu's, tempori.

Numquid vis?
Heg. Venias tempori.
Erg. Memorem mones.
Heg. Ibo intro, atque intus subducam ratiunculam,
Quantillum argenti mihi apud trapezitam siet.
Ad fratrem, quo ire dixeram, mox ivero.

ACTUS II. SCENA I.

LORARII. PHILOCRATES. TYNDARUS.

Lor. Si Dii immortales id voluere, vos hanc ærumnam exsequi,
Decet id pati animo æquo: si id facietis, levior labos erit.
Domi fuistis, credo, liberi:
Nunc servitus si evenit, ei vos morigerari mos bonu'st,
Eamque herili imperio ingeniis vostris lenem reddere.
Indigna digna habenda sunt, herus quæ facit.
Philoc. Oh oh oh!
Lor. Ejulatione haud opu'st: oculis multam miseriam additis.
In re mala animo si bono utare, adjuvat.
Philoc. At nos pudet, quia cum catenis sumus.
Lor. At pigeat postea
Nostrum herum, si vos eximat vinculis,
Aut solutos sinat, quos argento emerit.
Philoc. Quid a nobis metuit? scimus nos,
Nostrum officium quod est, si solutos sinat.
Lor. At fugam fingitis. Sentio quam rem agitis.
Philoc. Nos fugiamus? quo fugiamus?
Lor. In patriam.
Philoc. Apage! haud nos id deceat
Fugitivos imitari.
Lor. Immo, edepol, si erit occasio, haud dehortor.
Philoc. Unum exorare vos sinite nos.

Lor. Abite ab istis.

Tynd. O

Vobis sumus propter hanc rem;
mus nos,

Copia est; atque ea facitis nos com

Philoc. Secede huc nunc jam, si

Ne arbitri dicta nostra arbitrari qu

Neve permanet palam hæc nostra f

Nam doli non doli sunt, nisi astu c

Sed malum maxumum, si id palam

Nam, si herus mihi es tu, atque
servom assimulo,

Tamen viso opu'st, cauto est opus
neque arbitris,

Accurate hoc agatur, docte et dili

Tanta incepta res est: haud somn

Agendum est.

Tynd. Ero, ut me voles

Philoc.

Tynd. Nam tu nunc vides, pro

Carum offerre meum caput vilitati

Philoc. Scio.

Tynd. At scire memen

Nam, secundum patrem, tu es pater proxumus.
Tynd. Audio.
Philoc. Et propterea sæpius te, ut memineris, moneo.
Non ego herus tibi, sed servos sum. Nunc obsecro te hoc unum,
Quoniam nobis Dii immortales animum ostenderunt suum,
Ut qui herum me tibi fuisse, atque esse nunc conservom velint;
Quod antehac pro jure imperitabam meo, nunc te oro per precem,
Per fortunam incertam, et per mei te erga bonitatem patris,
Perque conservitium commune, quod hostica evenit manu,
Ne me secus honore honestes, quam ego te, quom servibas mihi;
Atque ut, qui fueris, et qui nunc sis, meminisse ut memineris.
Tynd. Scio quidem me te esse nunc, et te esse me.
Philoc. Hem! istuc si potes
Memoriter meminisse, inest spes nobis in hac astutia.

ACTUS II. SCENA II.

HEGIO. PHILOCRATES. TYNDARUS.

Heg. Jam ego revortar intro, si ex his, quæ volo, exquisivero.
Ubi sunt isti, quos ante ædeis jussi huc produci foras?
Philoc. Edepol, tibi ne quæstioni essemus, cautum intelligo;
Ita vinclis custodiisque circummœniti sumus.
Heg. Qui cavet, ne decipiatur, vix cavet, quom etiam cavet.
Etiam quom cavisse ratu'st, sæpe is cautor captus est.
An *vero non justa* causa est, ut vos servem sedulo,
Quos tam grandi sim mercatus præsenti pecunia?

Heg. Secede huc: nam sunt, ex volo;
Quarum rerum te falsiloquom mihi
Philoc.
Quod sciam. Si quid nescivi, id tibi.
Tynd. Nunc senex est in tonstri tros attinet.
Ne is quidem involucre injicere v inquinet.
Sed utrum, strictimne attonsurum pectinem,
Nescio: verum, si frugi est, usque
Heg. Quid tu? servosne esse, memora mihi.
Philoc. Proxumum quod sit bo longissume,
Id volo: quamquam non multum fu
Nec mi secus erat, quam si essem
Tynd. Eugepæ! Thalem talen sium.
Nam, ad sapientiam hujus, nimius
Ut facete orationem ad servitutem

Philoc. Unde excoquat sevom senex.
Heg. Quid? pater vivitne?
Philoc. Vivom, quom inde abiimus, liquimus.
Nunc, vivat, necne, id Orcum scire oportet scilicet.
Tynd. Salva res est: philosophatur quoque jam; non mendax modo est.
Heg. Quod erat ei nomen?
Philoc. Thesaurochrysonicochrysides.
Heg. Videlicet, propter divitias, inditum id nomen quasi est?
Philoc. Immo, edepol, propter avaritiam ipsius, atque audaciam.
Nam ille quidem Theodoromedes fuit germano nomine.
Heg. Quid tu ais? tenaxne pater ejus est?
Philoc. Immo edepol pertinax.
Quin etiam, ut magis noscas, Genio suo ubi quando sacruficat,
Ad rem divinam, quibus est opus, Samiis vasis utitur,
Ne ipse Genius surripiat. Proinde, aliis ut credat, vide.
Heg. Sequere hac me igitur. Eadem ego ex hoc, quæ volo, exquæsivero.
Philocrates, hic fecit, hominem frugi ut facere oportuit.
Nam ex hoc, quo genere natus sis, scio; hic fassu'st mihi.
Hæc tu eadem si confiteri vis, tua re feceris:
Quæ tamen scito scire me ex hoc.
Tynd. Fecit officium hic suum,
Quom tibi est confessus verum: quamquam volui sedulo
Meam nobilitatem occultare, et genus, et divitias meas,
Hegio. Nunc quando patriam et libertatem perdidi,
Non ego istunc me potius, quam te metuere, æquom censeo.
Vis *hostilis cum istoc* fecit meas opes æquabiles.

.e, qui nuper fueram, ...

fimum.

,ui imperare insueveram, nunc alterius im

sequor.

t quidem si, proinde ut ipse fui imperator f

.abeam dominum, non verear ne injuste aut

mihi imperet.

[egio, hoc te monitum, nisi forte ipse no

lueram.

Heg. Loquere audacter.

Tynd. Tam ego fui ante liber, qua

tuus:

'am mihi, quam illi, libertatem hostilis eripu

'am ille apud nos servit, quam ego nunc hi

servio.

Est profecto Deus, qui, quæ nos gerimus au

videt.

s, uti tu me hic habueris, proinde illum

verit.

Bene merenti bene profuerit, male merenti

Quam tu filium tuum, tam pater me meus

Heg. Memini ego istoc. Sed fateri'n' c

hic fassu'st mihi?

Tynd. Ego patri meo esse fateor summ

Scio ego; multos jam lucrum luculentos homines reddidit:
Est etiam, ubi profecto damnum præstet facere, quam lucrum.
Odi ego aurum: multa multis sæpe suasit perperam.
Nunc hoc animum advortito, ut ea, quæ sentio, pariter scias.
Filius meus illic apud vos servit captus Alide:
Eum si reddis mihi, præterea unum nummum ne duis;
Et te et hunc amittam hinc. Alio pacto abire non potes.
Tynd. Optumum atque æquissumum oras; optumusque hominum homo es.
Sed is privatam servitutem servit illi, an publicam?
Heg. Privatam medici Menarchi.
Philoc. Pol, hic quidem hujus est cliens.
Tam hoc quidem tibi in proclivi, quam imber est, quando pluit.
Heg. Fac, is homo ut redimatur.
Tynd. Faciam. Sed te id oro, Hegio . . .
Heg. Quidvis, dum ab re ne quid ores, faciam.
Tynd. Ausculta dum; scies.
Ego me amitti, donicum ille huc redierit, non postulo.
Verum te quæso, ut æstumatum hunc mihi des, quem mittam ad patrem,
Ut is homo redimatur illi.
Heg. Immo, alium potius misero
Hinc, ubi erunt induciæ, illuc tuum qui conveniat patrem;
Qui tua, quæ tu miseris mandata, ita, ut velis, perferat.
Tynd. At nihil est, ignotum ad illum mittere: operam luseris.
Hunc mitte: hic omne transactum reddet, si illuc venerit.
Nec quemquam fideliorem, neque quoi plus credat, potes
Mittere ad eum, nec qui magis sit servos ex sententia;

Quam citissume potest, tam hoc c
volo.

Heg. Num quæ causa est, quin, si i
at, viginti minas
Mihi des pro illo?

Tynd. Optuma immo.

Heg. Solvite
Atque utrumque.

Tynd. Dii tibi omnes omni
Quom me tanto honore honestas,
clis eximis.
Hoc quidem haud molestum est j
collaria caret.

Heg. Quod bonis benefit beneficiu
vida est bonis.
Nunc tu illum si illo es missurus,
præcipe,
Quæ ad patrem vis nuntiari. Vi'l
te?

Tynd. Voca.

Inter me atque illum ut nostris fiat filiis.
Philoc. Utroque vorsum rectum est ingenium meum,
Ad te, adque illum. Pro rota me uti licet.
Vel ego huc vel illuc vortar, quo imperabitis.
Heg. Tute tibi a tuopte ingenio prodes plurimum,
Quom servitutem ita fers, uti ferri decet.
Sequere. Hem tibi hominem.
Tynd. Gratiam habeo tibi,
Quom copiam istam mi et potestatem facis,
Ut ego ad parenteis hunc remittam nuntium,
Qui me, quid rerum hic agitem, et quid fieri velim,
Patri meo ordine omnem rem illuc perferat.
Nunc ita convenit inter me atque hunc, Tyndare,
Ut te æstumatum in Alidem mittam ad patrem;
Ac, si non rebitas huc, ut viginti minas
Dem pro te.
Philoc. Recte convenisse sentio.
Nam pater exspectat aut me, aut aliquem nuntium,
Qui hinc ad se veniat.
Tynd. Ergo animum advortas volo,
Quæ nuntiare hinc te volo in patriam ad patrem.
Philoc. Philocrates, ut adhuc locorum feci, faciam sedulo,
Ut potissumum, quod in rem recte conducat tuam,
Id petam, id persequarque corde et animo atque viribus.
Tynd. Facis ita, ut te facere oportet. Nunc animum advortas volo.
Omnium primum salutem dicito matri et patri,
Et cognatis, et si quem alium benevolentem videris:
Me hic valere, et servitutem servire huic homini optumo,
Qui me honore honestiorem semper fecit, et facit.
Philoc. Istuc ne præcipias: facile memoria memini tamen.
Tynd. Nam quidem, nisi quod custodem habeo, liberum me esse arbitror
Dicito patri, quo pacto mihi cum hoc convenerit
De hujus filio.
Philoc. Quæ memini, mora mera est monerier.

Ut eum redimat, et remittat, nostrum huc
mborum vicem.
. Meminero.
At quamprimum poteris: istuc in
rem utrique est maxume.
. Non tuum tu magis videre, quam ille suum
natum cupit.
Meus mihi, suus quoique est carus.
. Numquid aliud vis patri
?
Me hic valere; et tute audacter dicito
, inter nos fuisse ingenio haud discordabili
e commeruisse culpam, neque me advorsa-
m tibi;
hero gessisse morem in tantis ærummis ta-
en.
ed unquam deseruisse te, neque factis ne-
e fide,
dubiis, egenis. Hæc pater quando sciet,
, ut fueris animatus erga suum gnatum at-
e se,
n erit tam avarus, quin te gratus emittat
anu:
pera, si hinc rebito, faciam ut faciat faci-

Heg. Dii, vostram fidem!
Hominum ingenium liberale; ut lacrumas excutiunt mihi!
Videas corde amare inter se. Quantis laudibus suum herum
Servos collaudavit!
Philoc. Istic, pol, haud me centesimam
Partem laudat, quam ipse meritu'st, ut laudetur laudibus.
Heg. Ergo, quom optume fecisti, nunc adest occasio
Benefacta cumulare, ut erga hunc rem geras fideliter.
Philoc. Magis non factum possum velle, quam opera experiar persequi.
Id ut scias, Jovem supremum testem laudo, Hegio,
Me infidelem non futurum Philocrati.
Heg. Probus es homo.
Philoc. Nec me secus unquam ei facturum quidquam, quam memet mihi.
Tynd. Istæc dicta te experiri et operis et factis volo.
Et, quo minus dixi, quam volui de te, animum advortas volo:
Atque, horunc verborum causa, caveto mihi iratus fuas.
Sed te, quæso, cogitato, hinc, mea fide, mitti domum
Te æstumatum, et meam esse vitam hic pro te positam pignori;
Ne tu me ignores, quom extemplo meo e conspectu abscesseris,
Quom me servom in servitute pro te hic reliqueris;
Tuque te pro libero esse ducas, pignus deseras;
Neque des operam, pro me ut hujus reducem facias filium.
Scito te hinc minis viginti æstumatum mittier.
Fac fidelis sis fideli: cave fidem fluxam geras.
Nam pater, scio, faciet, quæ illum facere oportet, omnia.
Serva in perpetuum tibi amicum me, atque hunc inventum inveni.
Hæc, per dexteram tuam, te dextera retinens manu,
Obsecro, infidelior mihi ne fuas, quam ego sum tibi.

[redacted]ge : tu mihi herus nunc es, tu patronus, tu
[redacted]ter :
[redacted]mendo spes opesque meas.
[redacted]. Mandavisti satis.
[redacted]bes, mandata quæ sunt, facta si refero?
Satis
[redacted]. Et tua, et tua, huc ornatus reveniam ex
[redacted]ntentia.
[redacted] aliud ?
Ut, quamprimum possis, redeas.
[redacted]. Res monet
[redacted]Sequere me, viaticum ut dem hinc a trapezita
[redacted]bi :
[redacted]pera a prætore sumam syngraphum.
Quem syngraphum ?
[redacted]Quem hic ferat secum ad legionem, hinc ire
[redacted]unc ut liceat domum.
[redacted] abi.
[redacted] Bene ambulato.
[redacted]. Bene vale.
Edepol, rem mean
[redacted]livi, quom illos emi de præda a quæstoribus.
[redacted]i ex servitute filium, si Diis placet.
[redacted]n dubitavi, hos homines emerem, an non
[redacted]

Sed ille est miserior, qui et ægre quærit, et nihil invenit:
Ille miserrumu'st, qui, quom esse cupit, quod edit, non habet.
Nam, hercle, ego huic diei, si liceat, oculos effodiam lubens;
Ita malignitate oneravit omneis mortaleis mihi.
Neque jejuniosiorem, neque magis effertum fame,
Vidi, nec quoi minus procedat, quidquid facere occeperit.
Itaque venter gutturque resident esuriales ferias.
Ilicet parasiticæ arti maxumam in malam crucem!
Ita juventus jam ridiculos inopesque ab se segregat.
Nihil morantur jam Laconas imi subselli viros,
Plagipatidas, quibus sunt verba sine penu et pecunia.
Eos requirunt, qui, lubenter quom ederint, reddant domi:
Ipsi opsonant; quæ parasitorum ante erat provincia.
Ipsi de foro tam aperto capite ad lenones eunt,
Quam in tribu aperto capite sonteis condemnant reos.
Neque ridiculos jam terunci faciunt: sese omnes amant.
Nam, ut dudum hinc abii, accessi ad adolescentes in foro:
"Salvete," inquam: "Quo imus una," inquam, "ad prandium?" atque illi tacent.
"Quis ait hoc?" aut "Quis profitetur?" inquam. Quasi muti silent;
Neque me rident. "Ubi cœnamus?" inquam: atque illi abnuunt.
Dico unum ridiculum dictum de dictis melioribus,
Quibus solebam menstruales epulas ante adipiscier:
Nemo ridet. Scivi extemplo rem de compacto geri.
Ne canem quidem irritatam voluit quisquam imitarier,
Saltem, si non arriderent, dentes ut restringerent.
Abeo ab illis, postquam video me sic ludificarier.
Pergo ad alios; venio ad alios; deinde ad alios: una res.
Omnes compacto rem agunt, quasi in Velabro olearii.

sequi.
Qui consilium iniere, quo nos victu
beant,
His diem dicam; irrogabo multam,
decem
Meo arbitratu dent, quom cara a
egero.
Nunc ibo ad portum hinc: est illic
cœnatica;
Si ea decolabit, redibo huc ad se
asperam.

ACTUS. III. SCENA

HEGIO.

Quid est suavius, quam bene rem
blico? sicut ego feci heri,
Quom emi hosce homines. Ubi q
obviam,
Gratulanturque eam rem. Ita m

Videre: jussi illico hunc exsolvi. Nunc tu sequere me,
Ut, quod me oravisti, impetres, eum hominem ut convenias.

ACTUS III. SCENA III.

Tyndarus.

Nunc illud est, quom me fuisse, quam esse, nimio mavelim:
Nunc spes, opes, auxiliaque, a me segregant spernuntque se.
Hic ille est dies, quom nulla vitæ meæ salus sperabilis est:
Neque exsilium exitio est; neque adeo spes, quæ mihi hunc aspellat metum:
Nec mendaciis subdolis mihi usquam mantellum est meis;
Nec sycophantiis nec fucis ullum mantellum obviam est;
Neque deprecatio perfidiis meis, nec malefactis fuga est;
Nec confidentiæ usquam hospitium est, nec diverticulum dolis.
Operta quæ fuere, aperta sunt: patent præstigiæ.
Omnis res palam est: neque de hac re negotium est, quin male
Occidam, oppetamque pestem, heri vicem meamque.
Perdidit me Aristophontes hic, qui intro venit modo.
Is me novit: is sodalis Philocrati et cognatus est.
Neque jam Salus servare, si volt, me potest; nec copia est,
Nisi si aliquam corde machinor astutiam.
Quam? malum! quid machiner? quid comminiscar? maxumas
Nugas ineptiasque incipisso. Hæreo.

Tynd. Nunc enim vero ego ...
hostes, Tyndare. Quid loquar?
Quid fabulabor? quid negabo? aut qu
mihi
Res omnis in incerto sita est. Quid rel
meis?
Utinam te Dii prius perderent, quam
tria tua,
Aristophontes, qui, ex parata re, impar
facis.
Occisa est hæc res, nisi reperio atrocem
astutiam.

Heg. Sequere: hem tibi hominem: a
quere.

Tynd. Quis homo est me homin

Arist. Quid istuc est, quod meos te d
oculos, Tyndare?
Proque ignoto me adspernari, quasi
noveris?
Equidem tam sum servos, quam tu:
liber fui,

. . .

Heg. Ultro istum a me!
Arist. Ai'n', verbero,
Me rabiosum? atque insectatum esse hastis meum memoras patrem?
Et eum morbum mihi esse, ut qui me opus sit insputarier?
Heg. Ne verere: multos iste morbus homines macerat,
Quibus insputari saluti fuit.
Tynd. Atque [Aliis] profuit.
Arist. Quid tu autem, etiam huic credis . . .
Heg. Quid ego credam huic?
Arist. Insanum esse me?
Tynd. Vide'n' tu hunc, quam inimico voltu intuetur? concedi optumum est.
Hegio, fit, quod tibi ego dixi: gliscit rabies: cave tibi.
Heg. Credidi esse insanum extemplo, ubi te appellavit Tyndarum.
Tynd. Quin suum ipse interdum ignorat nomen, neque scit qui siet.
Heg. At etiam te suum sodalem esse aiebat.
Tynd. Haud vidi magis.
Et quidem Alcmæo, atque Orestes, et Lycurgus postea,
Una opera mihi sunt sodales, qua iste.
Arist. At etiam, furcifer,
Male mihi loqui audes? non ego te novi?
Heg. Pol, planum id quidem est
Non novisse, qui istunc appelles Tyndarum pro Philocrate.
Quem vides, eum ignoras: illum nominas, quem non vides.
Arist. Immo, iste eum sese ait, qui non est, esse: et, qui vero est, negat.
Tynd. Tu enim repertus, Philocratem qui superes veriverbio!
Arist. Pol, ego ut rem video, tu inventus, vera vanitudine

Arist.

Te negas Tyndarum esse?

Tynd. Nego, inquam.

Arist. Tun' te Ph... ais?

Tynd. Ego, inquam.

Arist. Tune huic credis?

Heg. Plus quidem, ... mihi.

Nam ille quidem, quem tu hunc memo... hinc abiit Alidem

Ad patrem hujus.

Arist. Quem patrem, qui ser...

Tynd.

Servos et liber fuisti, et ego me confi...

Si hujus huc reconciliasso in libertate...

Arist. Quid ais, furcifer? tun' te ... liberum?

Tynd. Non equidem me Liberum, ... esse aio.

Arist. Quid est?

Ut scelestus, Hegio, nunc is te ludo...

Nam is est servos ipse, neque, præt... servos fuit.

Illum restituam huic; hic autem in Alidem me meo patri.
Propterea ad patrem hinc amisi Tyndarum.
Arist. Quin tute is es:
Neque, præter te, in Alide ullus servos istoc nomine est.
Tynd. Pergi'n' servom me exprobrare esse, id quod vi hostili obtigit?
Arist. Enimvero jam nequeo contineri.
Tynd. Heus! audi'n' quid ait? quin fugis?
Jam illic hic nos insectabit lapidibus, nisi illum jubes
Comprehendi.
Arist. Crucior.
Tynd. Ardent oculi: fune opu'st, Hegio.
Vide'n' tu illi maculari corpus totum maculis luridis?
Atra bilis agitat hominem.
Arist. At, pol, te, si hic sapiat senex,
Atra pix agitet apud carnuficem, tuoque capiti illuceat.
Tynd. Jam deliramenta loquitur: larvæ stimulant virum.
Heg. Quid? quid si hunc comprehendi jusserim?
Tynd. Sapias magis.
Arist. Crucior, lapidem non habere me, ut illi mastigiæ
Cerebrum excutiam, qui me insanum verbis concinnat suis.
Tynd. Audi'n' lapidem quæritare?
Arist. Solus te solum volo,
Hegio.
Heg. Istinc loquere, si quid vis: procul tamen audiam.
Tynd. Namque, edepol, si adbites propius, os denasabit tibi
Mordicus.
Arist. Neque, pol, me insanum, Hegio, esse creduis,
Neque fuisse unquam, neque esse morbum quem *istic* autumat.

False, faciam, ut ver...
Quid mi abnutas?

Tynd. Tibi ego abr... absis lon...

Heg. Quid ais? quid si adeam l...

Tynd. Nugas
Garriet, quo neque pes unquam ... pareat.
Ornamenta absunt; Ajacem, hun... vides.

Heg. Nihil facio; tamen adibo

Tynd. Nunc
Nunc ego inter sacrum saxum... faciam, scio.

Heg. Do tibi operam, Aristo... quod me velis.

Arist. Ex me audibis vera, qu... Hegio.
Sed hoc primum me expurg... saniam
Neque tenere, neque mi esse ... quod servio.
At, ita me rex Deorum atque ... ...potem.

Fuistin' liber?
Tynd. Fui.
Arist. Enimvero non fuit: nugas agit.
Tynd. Qui tu scis? an tu fortasse fuisti meæ matri obstetrix,
Qui id tam audacter dicere audes?
Arist. Puerum te vidi puer.
Tynd. At ego te video major majorem: hem rursum tibi!
Meam rem non cures, si recte facias. Num ego curo tuam?
Heg. Fuitne huic pater Thesaurochrysonicochrysides?
Arist. Non fuit: neque ego istuc nomen unquam audivi ante hunc diem.
Philocrati Theodoromedes fuit pater.
Tynd. Pereo probe.
Quin quiescis dierectum cor meum? I, ac suspende te.
Tu subsultas; ego miser vix adsto præ formidine.
Heg. Sati'n' istuc mihi exquisitum est, fuisse hunc servom in Alide?
Neque esse hunc Philocratem?
Arist. Tam satis, quam nunquam hoc invenies secus.
Sed ubi is nunc est?
Heg. Ubi ego minume, atque ipsus se volt maxume.
Tum igitur ego deruncinatus, deartuatus sum miser
Hujus scelesti technis; qui me, ut lubitum est, ductavit dolis.
Sed vide sis.
Arist. Quin exploratum dico, et provisum hoc tibi.
Heg. Certon'?
Arist. Quin nihil, inquam, invenies magis hoc certo certius.
Philocrates jam inde usque amicus fuit mihi a puero puer.
Heg. Sed qua facie est tuus sodalis Philocrates?

Heg.
Tynd. Ut quidem, hercle, ...
pessume processerim.
Væ illis virgis miseris, quæ hodie
meo.
Heg. Verba mihi data esse vid
Tynd. Qui
Currere ad me, meaque amplec
stodiam?
Heg. Sati'n' me illi hodie s
dolo?
Illic servom se assimulabat, hic
Nucleum amisi; reliquit pignc
Ita mihi stolido sursum vorsun
Hic quidem me nunquam ir
dalio, Corax,
Ite istinc, atque efferte lora.
Lor. Num

ACTUS III.

HEGIO. TYNDARUS.

Heg. Quia me meamque rem, quod in te uno fuit,
Tuis scelestis falsidicis fallaciis
Delaceravisti; deartuavistique opes.
Confecisti omneis res ac rationes meas;
Ita mi exemisti Philocratem fallaciis.
Illum esse servom credidi, te liberum.
Ita vosmet aiebatis, itaque nomina
Inter vos permutastis.
Tynd. Fateor, omnia
Facta esse ita, ut tu dicis, et fallaciis
Abiise eum abs te, mea opera atque astutia;
An, obsecro, hercle, te, id nunc succenses mihi?
Heg. At cum cruciatu maxumo id factum est tuo.
Tynd. Dum ne ob malefacta peream, parvi æstumo.
Si ego hic peribo, ast ille, ut dixit, non redit;
At erit mihi hoc factum mortuo memorabile;
Meum herum captum, ex servitute atque hostibus
Reducem fecisse liberum in patriam ad patrem,
Meumque potius me caput periculo
Præoptavisse, quam is periret, ponere.
Heg. Facito ergo ut Acherunti clueas gloria.
Tynd. Qui per virtutem perbitat, non interit.
Heg. Quando ego te exemplis excruciavero pessumis,
Atque ob sutelas tuas te morti misero,
Vel te interisse, vel perisse, prædicent;
Dum pereas, nihil interduo, dicant vivere.
Tynd. Pol, si istuc faxis, haud sine pœna feceris,
Si ille huc redibit, sicut confido affore.
Arist. Pro Dii immortales! nunc ego teneo, nunc scio
Quid sit hoc negoti. Meus sodalis Philocrates
In libertate est ad patrem, in patria. Bene est:
Nec est quisquam mihi, æque melius quoi velim.
Sed hoc mihi ægre est, me huic dedisse operam malam,
Qui nunc, propter me meaque verba, vinctus est.
Heg. Vetuin' te quidquam mi hodie falsum proloqui?
Tynd. Vetuisti.

Sed malene id arbitrare factum?

Heg. Pes

Tynd. At ego aio, recte, qui abs te seo
Nam cogitato, si quis hoc gnato tuo
Tuus servos faxit, qualem haberes gratia
Emitteresne, necne, eum servom manu?
Essetne apud te is servos acceptissumus
Responde.

Heg. Opinor.

Tynd. Cur ergo iratus m

Heg. Quia illi fuisti, quam mihi, fidelio

Tynd. Quid? tu una nocte postulavisti
Recens captum hominem, nuperum et nov
Te perdocere, ut melius consulerem tibi,
Quam illi, quicum una a puero ætatem ex

Heg. Ergo ab eo petito gratiam istam.
Ubi ponderosas, crassas capiat compedes
Inde ibis porro in latomias lapidarias.
Ibi, quom alii octonos lapides effoderint,
Nisi cotidianus sesquiopus confeceris,

In lapicidinas facite deductus siet:
Atque hunc ita me velle, dicite, curarier,
Ne qui deterius huic sit, quam quoi pessume est.
Tynd. Cur ego, te invito, me esse salvom postulem?
Periculum vitæ meæ stat tuo periculo.
Post, mortem, in morte nihil est, quod metuam, mali:
Etsi pervivo usque ad summam ætatem, tamen
Breve spatium est perferundi, quæ minitas mihi.
Vale atque salve; etsi, aliter ut dicam, meres.
Tu, Aristophontes, de me ut meruisti, ita vale;
Nam mihi propter te hoc obtigit.
Heg. Abducite.
Tynd. At unum hoc quæso, si huc rebitet Philocrates,
Ut mihi ejus facias conveniundi copiam.
Heg. Periistis, nisi hunc jam e conspectu abducitis.
Tynd. Vis hæc quidem, hercle, est, et trahi et trudi simul.
Heg. Illic est abductus recta in phylacam, ut dignus est.
Ego illis capteivis aliis documentum dabo,
Ne tale quisquam facinus incipere audeat.
Quod absque hoc esset, qui mihi hoc fecit palam,
Usque offrenatum suis me ductarent dolis.
Nunc certum est nulli post hæc quidquam credere.
Satis sum semel deceptus. Speravi miser
Ex servitute me exemisse filium.
Ea spes elapsa est. Perdidi unum filium,
Puerum quadrimum, quem mihi servos surpuit:
Neque enim servom unquam reperi, neque filium:
Major potitus hostium est. Quod hoc est scelus!
Quasi in orbitatem liberos produxerim.
Sequere hac: reducam te, ubi fuisti. Neminis
Misereri certum est, quia mei miseret neminem.
Arist. Exauspicavi ex vinclis: nunc intellego,
Redauspicandum esse in catenas denuo.

Maximas opimitates opiparasque offers m
Laudem, lucrum, ludum, jocum, festivitat
Pompam, penum, potationes, saturitatem,
Nec quoiquam homini supplicare nunc
mihi:
Nam vel prodesse amico possum, vel ini
dere:
Ita hic me amœnitate amœna amœnus one
Sine sacris hæreditatem sum aptus efferti
Nunc ad senem cursum capessam hunc
quoi boni
Tantum affero, quantum ipse a Diis o
etiam amplius.
Nunc res certa est, eodem pacto ut comi
lent,
Conjiciam in collum pallium, primo ex m
ut audiat.
Speroque me, ob hunc nuntium, æternum
cibum.

Collecto quidem est pallio: quidnam acturu'st?
Erg. Move abs te moram, atque, Ergasile, age hanc rem.
Eminor interminorque, ne quis mi obstiterit obviam,
Nisi qui sat diu vixisse sese homo arbitrabitur:
Nam, qui obstiterit, ore sistet.
Heg. Hic homo pugilatum incipit.
Erg. Facere certum est: proinde ut omnes itinera insistant sua,
Ne quis in hac platea negoti conferat quidquam sui.
Nam meus est ballista pugnus; cubitus catapulta est mihi,
Humerus aries: tum genu ad quemque jecero, ad terram dabo.
Dentilegos omneis mortaleis faciam, quemque offendero.
Heg. Quæ illæc eminatio est? nam nequeo mirari satis.
Erg. Faciam ut ejus diei locique meique semper meminerit.
Qui mihi in cursu obstiterit, faxo vitæ is extemplo obstiterit suæ.
Heg. Quid hic homo tantum incipissit facere cum tantis minis?
Erg. Prius edico, ne quis propter culpam capiatur suam,
Continete vos domi; prohibete a vobis vim meam.
Heg. Mira, edepol, sunt, ni hic in ventrem sumsit confidentiam.
Væ misero illi, cujus cibo iste factu'st imperiosior!
Erg. Tum pistores scrofipasci, qui alunt furfure sues,
Quarum odore præterire nemo pistrinum potest;
Eorum si quojusquam scrofam in publico conspexero,
Ex ipsis dominis, meis pugnis, exculcabo furfures.
Heg. Basilicas edictiones atque imperiosas habet.
Satur homo est: habet profecto in ventre confidentiam.
Erg. Tum piscatores, qui præbent populo pisceis fœtidos,

Qui petroni nomen indunt verveci se
Eum ego si in via petronem publica
Et petronem et dominum reddam
rumos.

Heg. Eugepæ! edictiones ædilitia
dem:
Mirumque adeo est, ni hunc fecere
nomum.

Erg. Non ego nunc parasitus sun
regalior:
Tantus ventri commeatus meo adest
Sed ego cesso hunc Hegionem onera
Qui homine hominum adæque nemo

Heg. Quæ illæc est lætitia, quam
tur mihi?

Erg. Heus! ubi estis? ecquis ho

Heg.
Ad cœnam recipit se ad me.

Erg. Aperite ha
Priusquam pultando assulatim foribu

Heg. Perlubet hunc hominem co

Erg. Manum, inquam, cedo tuam actutum.
Heg. Tene.
Erg. Gaude.
Heg. Quid ego gaudeam?
Erg. Quia ego impero. Age, gaude modo.
Heg. Pol, mœrores mi antevortunt gaudiis.
Erg. Noli irascier;
Jam ego ex corpore exigam omneis maculas mœrorum tibi.
Gaude audacter.
Heg. Gaudeo, etsi nil scio, quod gaudeam.
Erg. Bene facis. Jube . . .
Heg. Quid jubeam?
Erg. Ignem ingentem fieri.
Heg. Ignem ingentem?
Erg. Ita dico, magnus ut sit.
Heg. Quid? me, volturie,
Tuan' causa ædeis incensurum censes?
Erg. Noli irascier.
Jube'n' an non jubes adstitui aulas? patinas elui?
Laridum atque epulas foveri foculis ferventibus?
Alium pisces præstinatum abire?
Heg. Hic vigilans somniat.
Erg. Alium porcinam, atque agninam, et pullos gallinaceos?
Heg. Scis bene esse, si sit unde.
Erg. Pernam, atque ophthalmiam,
Horæum, scombrum, et trigonum, et cetum, et mollem caseum?
Heg. Nominandi istorum tibi erit magis quam edundi copia
Hic apud me, Ergasile.
Erg. Mean' me causa hoc censes dicere?
Heg. Nec nihil hodie, nec multo plus tu hic edes; ne frustra sis.
Proin tu tui quotidiani victi ventrem ad me afferas.
Erg. Quin ita faciam, ut te cupias facere sumtum, etsi ego vetem.
Heg. Egone?

Erg. Tute.
Heg. Tum tu mi igitur herus
Erg. Immo bene
'i'n' te faciam fortunatum?
Heg. Malim, quam miserum q
Erg. Cedo manum.
Heg. Hem manum.
Erg. Dii te omnes adjuvant
Heg. Nihil
Erg. Non enim es in senticeto; eo non sentis
jube
'asa tibi pura apparari ad rem divinam cito,
tque agnum afferri proprium, pinguem.
Heg. Cur?
Erg. Ut sacr
Heg. Quoi Deorum?
Erg. Mihi, hercle: nam ego tib
sum summus Juppiter.
dem ego sum Salus, Fortuna, Lux, Lætitia, Ga
'roinde tu Deum huncce saturitate facias tr
lum tibi.
Heg. Esurire mihi videre.
Erg. Mihi quidem esurio, no
Heg. Tuo arbitratu facile patior.

Qui tibi surripuit quadrimum puerum filiolum tuum.
Heg. Abi in malam rem: ludis me.
Erg. Ita me amabit sancta Saturitas,
Hegio, itaque suo me semper condecoret cognomine,
Ut ego vidi.
Heg. Meum gnatum?
Erg. Tuum gnatum, et Genium meum.
Heg. Et capteivom illum Alidensem?
Erg. *Μὰ τὸν Ἀπόλλω.*
Heg. Et servolum
Meum Stalagmum, meum qui gnatum surripuit?
Erg. *Νὴ τὰν Κόραν.*
Heg. Jam diu?
Erg. *Νὴ τὰν Πραινέστην.*
Heg. Venit?
Erg. *Νὴ τὰν Σιγνίαν.*
Heg. Certon'?
Erg. *Νὴ τὰν Φρουσινῶνα.*
Heg. Vide sis.
Erg. *Νὴ τὸ Ἀλάτριον.*
Heg. Quid tu per barbaricas urbes juras?
Erg. Quia enim item asperæ
Sunt, ut tuum victum autumabas esse.
Heg. Væ ætati tuæ!
Erg. Quippe quando mihi nil credis, quod ego dico sedulo.
Sed Stalagmus quojus erat tunc nationis, quom hinc abiit?
Heg. Siculus.
Erg. At nunc Siculus non est: Boius est: Boiam terit.
Liberorum quærundorum causa, ei, credo, uxor data est.
Heg. Dic, bonan' fide tu mihi istæc verba dixisti?
Erg. Bona.
Heg. Dii immortales! iterum natus videor, si vera autumas.
Erg. An tu dubium habebis, etiam sancte quom jurem tibi?

...usu pectito.

Heg. Æternum tibi dapinabo vict
mas.

Erg. Unde id?

Heg. A me meoque gnato.

Erg. Sponde

Heg.

Erg. At ego tuum tibi advenisse 1

Heg. Cura quam optume potes.

Erg. Bene ambula, et 1

ACTUS IV. SCEN.

ERGASILUS.

Illic hinc abiit: mihi rem summam cr
Dii immortales! jam ut ego collos p
goribus!
Quanta pernis pestis veniet! quanta l
Quanta sumini absumedo! ...

Parasitosque omneis, et qui posthac cœnam parasitis dabit.
Clades calamitasque, intemperies modo in nostram advenit domum.
Quasi lpuus esuriens, metui ne in me faceret impetum.
Nimisque, hercle, ego illum male formidabam: ita frendebat dentibus.
Adveniens deturbavit totum cum carne carnarium.
Arripuit gladium; prætruncavit tribus tergoribus glandia.
Aulas calicesque omneis confregit, nisi quæ modiales erant.
Cocum percontabatur, possentne seriæ fervescere.
Cellas refregit omneis intus, reclusitque armarium.
Asservate istunc, sultis, servi. Ego ibo, ut conveniam senem.
Dicam, ut sibi penum aliud ornet, siquidem sese uti volet.
Nam, hic quidem ut adornat, aut jam nihil est, aut jam nihil erit.

ACTUS V. SCENA I.

HEGIO. PHILOPOLEMUS. PHILOCRATES.

Heg. Jovi Diisque ago gratias merito magnas,
Quom te reducem tuo patri reddiderunt,
Quomque ex miseriis plurimis me exemerunt,
Quas, dum te carendum hic fuit, sustentabam:
Quomque hunc conspicio in potestate nostra,
Quomque hæc reperta est fides firma nobis.
Satis jam dolui ex animo; et cura me satis
Et lacrumis maceravi.
Philop. O! satis jam audivi
Tuas ærumnas, ad portum mihi quas memorasti.
Hoc agamus.
Philoc. Quid nunc, quoniam tecum servavi fidem,

testatem dabunt,
Ut beneficium benemerenti nostr
Sicut tu huic potes, pater mi,
xume.
Heg. Quid opu'st verbis; lin
negem quidquid roges.
Philoc. Postulo abs te, ut mihi i
quem hic reliqueram.
Pignus pro me, qui mihi melio
fuit;
Pro benefactis ejus uti ei pretiun
Heg. Quod benefecisti, refer
postulas;
Et id, et aliud, quod me ora
que te.
Nolim succensere, quod ego irat
Philoc. Quid fecisti?
Heg. In lapicidinas
Ubi rescivi mihi data esse verb
Philoc.
Propter meum caput labores
mo!
Heg. At, ob eam rem, mihi l

Vos lavate interibi.
Philop. Sequere hac, Philocrates, me intro.
Philoc. Sequor.

ACTUS V. SCENA II.

HEGIO. STALAGMUS.

Heg. Age, tu, illuc procede, bone vir, lepidum mancipium meum!
Stal. Quid me oportet facere, ubi tu talis vir falsum autumas?
Fui ego bellus, lepidus, bonus vir nunquam, neque frugi bonæ,
Neque ero unquam: ne tu spem ponas me bonæ frugi fore.
Heg. Propemodum ubi loci fortunæ tuæ sint, facile intellegis.
Si eris verax, tua ex re facies, ex mala meliusculam.
Recta et vera loquere: sed neque vere neque recte adhuc
Fecisti unquam.
Stal. Quod ego fatear, credi'n' pudeat, quom autumes?
Heg. At ego faciam ut pudeat: nam in ruborem te totum dabo.
Stal. Eia! credo ego, imperito plagas minitaris mihi.
Tandem ista aufer; dicque quid fers, ut feras hinc quod petis.
Heg. Satis facundu's: sed jam fieri dictis compendium volo.
Stal. Ut vis, fiat.
Heg. Bene morigerus fuit puer: nunc non decet.
Hoc agamus. Jam animum advorte, ac mihi, quæ dicam, edissere.
Si *eris verax*, [tuas res feceris meliusculas.]
Stal. Nugæ istæc sunt. Non me censes scire quid

plusio

Sex minis.

Heg. Pro Dii immortales! i
est pater

Philocratis.

Stal. Quin melius novi, quam te,

Heg. Serva, Juppiter supreme, et me
tum mihi.

Philocrates, per tuum te genium obsecı

ACTUS V. SCENA

PHILOCRATES. HEGIO. STAL.

Philoc. Hegio, assum: si quid me vi

Heg. Hic g

Tuo patri ait se vendidisse sex minis in

Philoc. Quamdiu id factum est?

Stal. Hic annus inci

Philoc. Falsa memorat

Qui mihi peculiaris datu'st?
Stal. Istic, hujus filius.
Heg. Vivitne is homo?
Stal. Argentum accepi: nil curavi cæterum.
Heg. Quid tu ais?
Philoc. Quin istic ipsu'st Tyndarus tuus filius,
Ut quidem hic argumenta loquitur: nam is mecum a puero puer
Bene pudiceque educatu'st usque ad adolescentiam.
Heg. Et miser sum, et fortunatus, si vos vera dicitis.
Eo miser sum, quia male illi feci, si gnatus meu'st.
Eheu! cur ego plus minusve feci, quam æquum fuit?
Quod male feci, crucior: modo, si infectum fieri possiet!
Sed, eccum, incedit huc ornatus haud ex suis virtutibus.

ACTUS V. SCENA IV.

TYNDARUS. HEGIO. PHILOCRATES. STALAGMUS.

Tynd. Vidi ego multa sæpe picta, quæ Acherunti fierent
Cruciamenta: verum enimvero nulla adæque est Acheruns,
Atque ubi ego fui in lapicidinis. Illic ibi demum est locus,
Ubi labore lassitudo est omnis exigunda ex corpore.
Nam, ubi illo adveni, quasi patriciis pueris aut monedulæ,
Aut anates, aut coturnices dantur, quicum lusitent;
Itidem hæc mihi advenienti upupa, qui me delectem, data est.
Sed herus eccum ante ostium, et herus alter eccum *ex Alide*
Rediit.

Tynd. Et tu[...]
se[...]

Philoc. At nunc liber in divitias
tibi
Pater hic est: hic servos, qui te h[...]
surpuit,
Vendidit patri meo te sex minis.
Parvolum peculiarem parvolo pue[...]
Illic indicium fecit: nam hunc
ducimus.

Tynd. Quid, hujus filium?

Philoc. Intus eccum
tuum.

Tynd. Quid tu ais? adduxtin' il[...]
filium?

Philoc. Quin, inquam, intus hi[...]

Tynd. Fecist[...]
be[...]

Philoc. Nunc tibi pater hic [...]
qui parvom hinc te abstul[...]
[...] hunc grandis g[...]

Philoc. Compedibus, quæso, ut tibi sit levior filius,
Atque hic gravior servos.
Heg. Certum est principium id prævortier.
Eamus intro, ut arcessatur faber, ut istas compedes
Tibi adimam, huic dem.
Stal. Quoi peculi nihil est, recte feceris.

GREX.

Spectatores, ad pudicos mores facta hæc fabula est.
Neque in hac subagitationes sunt, neque ulla amatio,
Nec pueri suppositio, nec argenti circumductio :
Neque ubi amans adolescens scortum liberet clam patrem suum.
Hujusmodi paucas poëtæ reperiunt comœdias,
Ubi boni meliores fiant. Nunc vos, si vobis placet,
Et si placuimus, neque odio fuimus, signum hoc mittite :
Qui pudicitiæ esse voltis præmium, plausum date.

